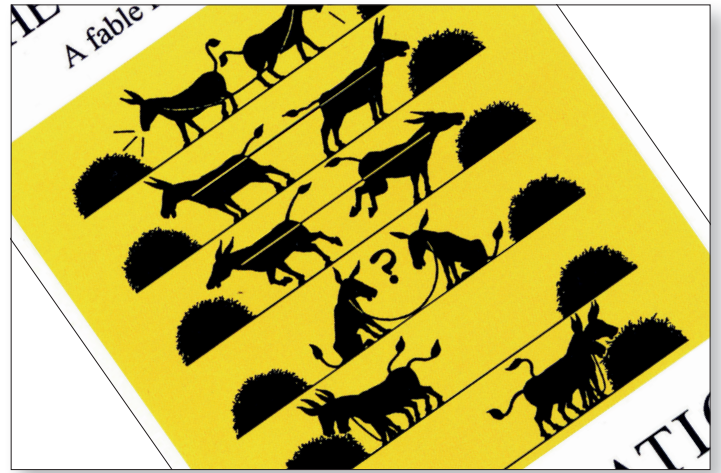

Pecyn Addysgu

Gwasanaeth: Datrys gwrthdaro:
Stori dau ful

Nod: i ddangos bod cydweithrediad yn well na gwrthdaro.

Cynllunio/Paratoi: effallai bydd e'n ddefnydiol ichi gael y canlynol ar gyfer y gwasanaeth:

2 fwgwd mul
(o: www.peace-education.org.uk)
Ffrisbi a phêl-droed
Rhaff/cortyn
2 focs cardbord.

1 Cyflwyniad: gofynnwch am ddau wirfoddolwr

Eglurwch na fydd angen iddynt siarad, ond efallai bydd angen iddynt wneud ychydig bach o actio. (*Rhowch fwgwd mul ac un pen o'r rhaff/cortyn yr un i'r ddau blentyn, gan wneud yn siŵr eu bod yn gwybod na allant adael i fynd. Esboniwch eich bod yn mynd i ddweud stori, ac eich bod am iddynt eu hactio allan cam wrth gam.*)

2 Dywedwch y stori ganlynol:

Un tro yr oedd yna ddau ful. Roedd y ddau wedi clymu at ei gilydd mewn iard fferm, ac roedd y ddau yn llwglyd iawn (anogwch eich actorion i feimio).

Yna, gadawodd y ffermwr ddau focs o fwyd iddynt yn yr iard: un ar gyfer y mul cyntaf (rhowch hwn ar ochr chwith y llwyfan) ac un ar gyfer y mul arall (rhowch hwn ar ochr dde'r llwyfan).

Gwelodd y ddau ful y bwyd oedd wedi cael ei adael iddynt, ond roeddynt wedi clymu at ei gilydd o hyd. Ceisiodd y ddau gyrraedd at y bwyd, ond nid oeddynt yn gallu. Roedd y ddau mor gryf â'i gilydd, felly pa bynnag mor galed y tynnai'r ddau'r

rhaff, nid oedd yn bosib iddynt gyrraedd y bwyd.

Yn teimlo'n flinedig ac allan o anadl, eisteddodd y ddau ful lawr wrth ymyl ei gilydd, yn fwy llwglyd nag o'r blaen.

Eglurwch ei fod yn sefyllfa 'colli-colli' erbyn hyn. Nid yw'r un o'r ddau ful wedi cael yr hyn maen nhw angen.

3 Beth all y mulod wneud?

Gofynnwch i'r plant am awgrymiadau ynglŷn â beth gall y mulod wneud. [Edrychwch am syniadau am weithio gyda'i gilydd, cydweithredu i fwyta gyda'i gilydd o'r un bocs ac yna'r llall].

4 Parhewch y stori...

Yna dechreuodd y mulod siarad gyda'i gilydd, gan feddwl am syniad a fyddai'n helpu'r ddau ohonynt estyn y bwyd. Aeth y ddau gyda'i gilydd at fwyd y mul cyntaf a'i rannu, heb dynnu'r rhaff unwaith. Unwaith roedd y bwyd hwnnw wedi gorffen, aethant draw at fwyd y mul arall a'i rannu i gyd. Cafodd y ddau ddigon o fwyd gan eistedd i lawr yn hapus. Roeddynt wedi darganfod ateb 'ennill-ennill'.

5 Diweddsglo gwahanol

Roedd y diweddsglo 'ennill-ennill' yn gwneud i'r ddau ful deimlo'n hapus. Ond fe allai'r stori hon fod wedi gorffen yn wahanol iawn. Sut allai fod wedi gorffen mewn ffordd lai hapus? *Gofynnwch i'r plant am eu hawgrymiadau. Edrychwch am syniadau fel...*

- Gallai'r mulod fod wedi ymladd dros y bwyd a chael eu brifo – 'colli-colli'
- Gallai un mul fod wedi bwlio'r llall a chymryd y bwyd i gyd – sefyllfa 'ennill-colli'

- Gallasent fod wedi tynnu'r rhaff mor galed nes iddynt gael eu brifo – 'colli-colli' arall

Roedd yna bwynt yng nghanol y stori pan wnaeth y mulod rywbeth i'u helpodd i ddatrys y broblem. *A wnaeth unrhyw un sylwi beth oedd hyn?* Trwy stopio a meddwl, ac yna siarad a gwrandao, daethant o hyd i syniad ennill-ennill.

6 Gwrthdaro

Eglurwch fod anghytundebau, neu wrthdaro, yn digwydd trwy'r amser. Beth sy'n bwysig yw sut rydym yn delio â hyn. Yn lle cwmpo mas a dadlau, gallwn weithio gyda'n gilydd, fel y mulod, i ddarganfod ateb sy'n plesio pawb. Sut gallwn wneud hynny?

Gofynnwch i'r plant beth oedd yn rhaid i'r mulod wneud er mwyn cyrraedd eu hateb 'ennill-ennill'. [Edrychwch am atebion fel stopio a meddwl, cydweithredu, gwrandao ar ei gilydd, meddwl am anghenion ei gilydd...] Felly nawr bod ni'n gwybod sut i gyrraedd atebion 'ennill-ennill', dewch i weld os gallwn ni ddatrys problem i Siôn ac Ali (neu defnyddiwch enwau'r ddau blentyn sy'n gwirfoddoli). Gofynnwch am ddau wirfoddolwr. Rhowch bêl-droed i un o'r ddau a frisbi i'r llall. Esboniwch y sefyllfa:

*Mae Siôn wir am chwarae Frisbi
Mae Ali wir am chwarae pêl-rwyd
Ond mae'r ddau eisiau chwarae gyda'i gilydd.*

Gofynnwch i'r plant beth gall Siôn ac Ali wneud am eu problem a fyddai'n ddatrusiad 'ennill-ennill'?
[Edrychwch am atebion fel..]

- Cytuno i rannu eu hamser, gan chwarae ychydig bach o bêl-rwyd ac ychydig bach o Frisbi
- Cytuno i chwarae un heddiw, a'r llall yfory
- Dyfeisio gêm newydd – gallech hyd yn oed ofyn i'ch gwirfoddolwyr ddangos eu hateb, fel pelrwydfrisbi!

7 Atebion 'Ennill-ennill'

Dyma beth rydym yn galw'n atebion 'ennill-ennill'. Pan fyddwn yn anghytuno neu yn gwrthdaro â rhywun, rydym yn aml yn meddwl bod rhaid inni golli er mwyn i'r person arall ennill. Felly rydym yn ffocysu ar ennill yn unig. Rydym yn tynnu'n galed iawn i'n cyfeiriad ein hunain, fel y mulod cyn iddynt eistedd lawr i feddwl. Ond hyd yn oed os ydym yn ennill yn y pen draw, rydym weithiau wedi brifo teimladau'r person arall, neu wedi niweidio'r cyfeillgarwch yn y broses.

8 Casgliad

Felly y tro nesaf rydych mewn gwrthdaro, beth ddylech wneud? Cofiwch stori'r ddau ful. Yn hytrach na thynnu mewn cyfeiriadau gwahanol, cymrwch yr amser i stopio a meddwl. Ystyriwch os gallech gydweithredu er mwyn canfod ateb 'ennill-ennill'.

Gweithgareddau/adnoddau pellach:

- Cyflwynwch Gyfryngu rhwng Gyfoedion – ffordd o ddatrys gwrthdaro i bobl ifanc gan bobl ifanc – i'ch ysgol. Cysylltwch â'r Peer Mediation Network er mwyn darganfod mwy: www.peermediationnetwork.org.uk
- Dangoswch a defnyddiwch boster Y Ddau Ful yn eich ystafell ddosbarth.

Trafodwch natur gwrthdaro gyda phlant o bob oedran trwy ddefnyddio *Once Upon a Conflict: A fairy-tale manual of conflict resolution* gan Tom Lemidorfer, 2014. Mae'r llyfr hwn

yn defnyddio straeon cyfarwydd i helpu darllenwyr ystyried natur gwrthdaro ac i ddarganfod ffyrdd adeiladol o ddelio â gwrthdaro.

Mae'r ddau ar gael o Ganolfan y Crynwyr: 020 7663 1030, neu e-bostiwch quakercentre@quaker.org.uk.

- Ymarferwch 'ddatganiadau Myfi'. Mae'r rhain yn ddefnyddiol i helpu plant ddelio â gwrthdaro. Ar gyfer Gêm Amser Cylch ar 'ddatganiadau Myfi', a thaflen waith ewch i: www.cresst.org.uk/pen-resources.

- Fel dosbarth, defnyddiwch amser cylch fel cyfle rheolaidd, diogel i rannu teimladau a phroblemau y mae'r plant yn eu profi (peidiwch enwi unrhyw un).
Gwahoddwch y grŵp i awgrymu atebion gan ddefnyddio'r geiriau "A fyddai'n helpu petai..." Am wybodaeth bellach ynglŷn â defnyddio cylchoedd ewch i: www.peacemakers.org.uk
- Gweler 'Pioneer Peace Pack activity 2 – Conflict Resolution' Gwerin y Coed: <https://woodcraft.org.uk/resources/pioneer-peace-pack-activity-2-conflict-resolution> ar gyfer deunyddiau a gweithgareddau (wedi'u hanelu at blant rhwng 10-12 oed).